

สารบัญ

คำนำ		หน้า
ภาคที่ 1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับบาลีสันสกฤต	1
บทที่ 1	ภาษาบาลีสันสกฤต	3
	จุดประสงค์การเรียนรู้	3
	1. ตระกูลภาษาบาลีสันสกฤต	4
	2. ภาษาอินเดียนอารยัน	5
	3. ภาษาสันสกฤต	9
	3.1 ประวัติภาษาสันสกฤต	9
	3.2 ความหมายของสันสกฤต	10
	3.3 วรรณคดีสันสกฤต	13
	4. ภาษาบาลี	13
	4.1 ประวัติภาษาบาลี	13
	4.2 ความหมายของบาลี	14
	4.3 แหล่งกำเนิดภาษาบาลี	17
	4.4 วิวัฒนาการของภาษาบาลี	22
	4.5 วรรณคดีบาลี	24
	บทสรุป	26
	คำถามท้ายบท	29
ภาคที่ 2	ภาษาบาลีสันสกฤตเทียบกับภาษาไทย	31
บทที่ 2	ลักษณะคำ	33
	จุดประสงค์การเรียนรู้	33
	1. ลักษณะคำไทย	34
	2. ลักษณะคำบาลีสันสกฤต	37

(ข)

	หน้า
ธาตุ	38
ศัพท์	38
บท	38
คำอุปสรรค	39
นิบาต	39
ปัจจัย	39
ธาตุ	40
ลักษณะธาตุ	40
ปัจจัย	41
ลักษณะปัจจัย	42
วิภัติ	43
วิภัตินาม	43
วิภัติกริยา	43
บทสรุป	45
คำถามท้ายบท	47
บทที่ 3 การสร้างคำ	49
จุดประสงค์การเรียนรู้	49
1. การสร้างคำไทย	50
1. วิธีซ้อนคำ	50
2. วิธีซ้ำคำ	52
3. วิธีประสมคำ	54
2. การสร้างคำบาลีสันสกฤต	56
1. วิธีกิตก์	56

(ค)

	หน้า
2. วิธีลงอุปสรรค	70
ความหมายของอุปสรรค	71
3. วิธีสมาส	77
วิธีการสมาส	77
ประเภทของสมาส	78
กัมมธารยสมาส	78
ทิวสมาส	79
คัมปวิธานสมาส	80
ทวินทวสมาส	80
อัปยयीทวสมาส	81
พหุพหิตสมาส	81
สมาสในภาษาไทย	82
สนธิ	84
ชนิดของสนธิ	84
สนธิกิริโยปกรรม	85
สระสนธิ	86
พยัญชนะสนธิ	87
นิคคหิตสนธิ	89
สนธิภาษาสันสกฤต	91
สนธิที่นำมาใช้ในภาษาไทย	95
หลักเกณฑ์การสนธิในภาษาไทย	95
4. ตัทธิต	100
ประเภทและชนิดของตัทธิต	100

	Mil
คำศัพท์ในภาษาไทย	105
บทสรุป	106
คำถามท้ายบท	110
บทที่ 4 การประกอบศัพท์เข้าเป็นบท	113
จุดประสงค์การเรียนรู้	113
ศัพท์ที่แจกวิภัติได้	114
นามศัพท์	114
กริยาศัพท์	116
ศัพท์ที่แจกวิภัติไม่ได้	116
วิภัตตินาม	118
วิธีกำหนดเพศ	120
การันต์	120
วจนะ การก	121
วิภตติกริยา	126
กาล	129
บท วจนะ	130
บุรุษ	131
ธาตุ	131
วาจก	132
ปัจจัย	133
บทสรุป	136
คำถามท้ายบท	138

	หน้า
บทที่ 5	
ประโยคและการสร้างประโยค	139
จุดประสงค์การเรียนรู้	139
ประโยคของภาษาไทย	140
การเรียงลำดับคำในประโยคภาษาไทย	140
ลักษณะคำนาม	142
บุรพบท	143
สันธาน วิธีเรียงสันธาน	144
ชนิดของสันธาน	145
ชนิดประโยค	146
รูปแบบของประโยค	149
ประโยคของบาลีสันสกฤต	152
การสร้างประโยคบาลีสันสกฤต	152
รูปแบบประโยคบาลีสันสกฤต	158
บทสรุป	159
คำถามท้ายบท	163
ภาคที่ 3	
ภาษาบาลีเทียบกับภาษาสันสกฤต	165
บทที่ 6	
ความแตกต่างระหว่างภาษาบาลีกับภาษาสันสกฤต	167
จุดประสงค์การเรียนรู้	167
1. ระบบเสียง	168
1. สระ, ฐานเกิดเสียงสระ	169
สระผสมบาลีสันสกฤต	170
การออกเสียงสระ	171
2. พยัญชนะ	171

	หน้า
การออกเสียงพยัญชนะ	172
พยัญชนะคู่	174
1. พยัญชนะซ้อน	174
2. พยัญชนะประสม	175
2. ข้อแตกต่างกันในด้านเสียง	176
1. เสียงสระ, สระเดี่ยว	176
สระผสม	180
2. เสียงพยัญชนะ	181
1. พยัญชนะเดี่ยว	181
2. พยัญชนะคู่	184
การแทรกเสียง	184
การกลมกลืนเสียง	186
ลักษณะการกลมกลืนเสียง	186
การสับเสียง	197
3. พยัญชนะเสียงหนัก	199
4. พยัญชนะกาวรันต์	199
3. ลักษณะการใช้คำบาลีสันสกฤตที่แตกต่างกัน	201
4. คำบาลีสันสกฤตที่มีความหมายแตกต่างกัน	203
บทสรุป	205
คำถามท้ายบท	210
ภาคที่ 4 คำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย	213
บทที่ 7 ระบบเสียงและวิธีการออกเสียงที่ต่างกัน	215
จุดประสงค์การเรียนรู้	215

	หน้า
1. ระบบเสียงสระ	216
สระแท้	216
สระประสม	217
สระเกิน	217
การออกเสียงสระ	218
1. การออกเสียง ฤ ที่ไทยยืมสันสกฤตมาใช้	218
2. การออกเสียงสระ บ.ส. และไทยที่มีใช้ด้วยกัน	219
2. ระบบเสียงพยัญชนะ	221
การออกเสียงและฐานเกิดของพยัญชนะ	222
เปรียบเทียบการออกเสียงและฐานเกิดระหว่างบาลีสันสกฤตกับภาษาไทย	224
พยัญชนะบาลีสันสกฤต	224
พยัญชนะภาษาไทย	225
1. พยัญชนะเดี่ยว	225
1. พยัญชนะตันเดี่ยว	225
- ย้ายที่เกิดเสียงพยัญชนะ	226
- การออกเสียงพยัญชนะ เป็นรูปลักษณะต่างกัน	226
2. พยัญชนะตัวสะกดเดี่ยว	230
- การออกเสียงตัวสะกดเดี่ยวในคำหลายพยางค์	232
2. พยัญชนะคู่	233
1. พยัญชนะซ้อน	233
2. พยัญชนะประสม	234
1. พยัญชนะประสมทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัน	234
2. พยัญชนะประสมทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัวสะกด	236
3. ระบบเสียงวรรณยุกต์	239

	หน้า
บทสรุป	241
คำถามท้ายบท	244
บทที่ 8 วิธีรับคำบาลีสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย	245
จุดประสงค์การเรียนรู้	245
1. การกลายเสียง	246
1. การกลายเสียงโดยไม่เจตนา	246
1. การกลายเสียงสระ	246
1.1 เสียงสั้นกลายเป็นเสียงยาว	246
1.2 เสียงยาวกลายเป็นเสียงสั้น	249
1.3 เสียงสระ บ.ส. กลายเป็นเสียงสระที่มีในภาษาไทย	250
1.4 เสียงสระ บ.ส. และไทยต่างก็มีใช้ด้วยกันใช้เสียงไทย	251
1.5 เสียงสระ บ.ส. และไทยเลือกใช้ตามเสียงสระของตน	253
2. การกลายเสียงพยัญชนะ	254
1. พยัญชนะวรรณกลายเสียงเป็นพยัญชนะวรรณหรือต่างวรรณ	255
2. พยัญชนะ บ.ส. กลายเสียงได้ 2 เสียงในภาษาไทย	255
3. การแทรกเสียงพยัญชนะ	262
4. การสับเสียง	264
2. การกลายเสียงโดยเจตนา	264
1. การตัดคำ	264
2. การเติมคำ	268
3. การตัดคำผิด	269
4. การเทียบแนวเทียบผิด	269
5. การลากเข้าความ	271

	หน้า
6. การลากเข้าความด้วยความเข้าใจผิด	273
7. การลากเข้าหาภาษาบาลีสันสกฤต	276
คำกลายเสียงจากภาษาอื่น	277
ความเป็นมาของชนชาติและภาษาทมิฬ	277
คำที่ผ่านมาจากภาษาชวา	278
คำที่ผ่านมาจากภาษาเขมร	279
2. การรกลายความหมาย	281
1. ความหมายแคบเข้า	282
1. ความหมายจำกัด	282
- ความหมายจำกัดในทางที่ดี	282
- ความหมายจำกัดในทางเลว	283
- ความหมายจำกัดกลาง ๆ	284
2. บาลีสันสกฤตมีหลายความหมายเราใช้ความหมายเดียว	284
2. ความหมายกว้างออก	285
1. ใช้คำที่มีความหมายจำกัดให้หมายได้ทั่วไป	285
2. เพิ่มความหมายเข้าไปใหม่	285
3. ความหมายย้ายที่	286
4. การรกลายเสียงเพื่อแยกความหมาย	287
คำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย	289
1. คำนาม	289
2. คำคุณนาม	291
3. คำกิตก์	291
4. คำอุปสรรค	292

(ญ)

	หน้า
5. คำสมาส	292
6. คำศัพท์	293
การใช้คำบาลีสันสกฤตในภาษาไทย	294
การบัญญัติศัพท์ด้วยคำบาลีสันสกฤต	297
1. การคิดคำใหม่	297
2. การทับศัพท์	300
บทสรุป	303
คำถามท้ายบท	307
บรรณานุกรม	309